

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS JAUNIMO POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. IX-1871 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Moksliniuose tyrimuose jaunas žmogus yra apibūdinamas, kaip asmuo, esantis pereinamojoje raidos fazėje link tapimo pilnai savarankišku suaugusiuoju. Tačiau tyrėjai neranda aiškaus sutarimo, kokio amžiaus asmuo turėtų būti laikomas jaunu žmogumi. Moksle vis labiau pabrėžiama, jog skirtingose kultūrose egzistuoja skirtingi rodikliai, nusakantys asmens virsmą suaugusiuoju. Amžiaus tarpsnis, kuriuo asmuo gali būti laikomas jaunu, stipriai priklauso nuo įvairių valstybės ekonominių, socialinių, istorinių, kultūrinių bei geografinių faktorių. Pabrėžtina, kad amžiaus tarpsnis, apibrėžiantis jauną žmogų, iš esmės yra socialinis susitarimas.

Tyrimuose taip pat pastebima, kad šiuolaikiniai jauni žmonės gyvena kitaip, nei prieš beveik 20 metų, kuomet buvo priimta pirmoji Lietuvos Respublikos Jaunimo politikos pagrindų įstatymo redakcija ir įtvirtinta 14-29 metų jauno asmens amžiaus riba. Statistiškai, jauni žmonės Lietuvoje tuokiasi, kuria šeimas, priima sprendimus auginti vaikus ar įsigyti nuosavą būstą žymiai vėliau nei prieš kelis dešimtmečius. 1991 m. sutuoktinių amžiaus vidurkis Lietuvoje buvo 22 m., dabar šioje statistikoje vyrauja 30 m. ir vyresni žmonės.

Įvairios Europos Sąjungos valstybės taiko skirtingas amžiaus ribas, reglamentuodamos jaunų žmonių apibrėžimą. Apatinė amžiaus riba daugumoje valstybių narių svyruoja tarp 12-16 metų, viršutinė - tarp 24 - 35 metų amžiaus. Tokios valstybės, kaip Graikija, Kipras, Rumunija, Ukraina, apibrėždamos jaunus asmenis savo įstatyminėse bazėse, taiko 35 metų amžiaus viršutinę ribą. Tokiu būdu šios valstybės siekia užtikrinti sklandesnę jaunų suaugusiųjų integraciją į darbo, būsto rinkas, sudaryti galimybes pasinaudoti didesne dalimi socialinės rūpybos paslaugų.

Atsižvelgiant į besikeičiančias socialines, kultūrines ir ekonomines jaunų suaugusiųjų gyvenimo realijas, gerąją užsienio valstybių praktiką, siūloma koreguoti amžiaus tarpsnį, kuriuo apibrėžiamas jaunas žmogus ir Lietuvoje.

Įstatymo projekto tikslas – padidinti jaunų asmenų apibrėžime įtvirtintą amžiaus ribą iki 35 metų, vietoje dabar galiojančio 29 metų amžiaus ceno, siekiant įtraukti daugiau jaunų suaugusiųjų į įvairias užimtumo ir socialinės rūpybos programas, taip užtikrinant sėkmingesnę jaunų asmenų integraciją į visuomenę.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatorius yra Seimo narys Andrius Bagdonas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Lietuvos Respublikos Jaunimo politikos pagrindų įstatymu šiuo metu įtvirtintas jauno žmogaus apibrėžimas, taikomas asmenims nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai).

Pastebima, kad jauno žmogaus apibrėžimas Lietuvos Respublikos teisės aktuose yra nevienareikšmis. Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme jauna šeima yra apibrėžta, kaip šeima, kurioje kiekvienas iš sutuoktinių ar asmenų, sudariusių registruotos partnerystės sutartį, yra iki 36 metų, taip pat šeima, kurioje motina arba tėvas, globėjas (rūpintojas) vieni augina vieną ar daugiau vaikų arba (ir) vaiką (vaikus), kuriam (kuriems) nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), ir yra iki 36 metų.

[Įveskite čia]

Tuo tarpu, Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos paramos priemonėmis gali pasinaudoti jauni asmenys iki 29 metų. Pavyzdžiui, subsidija savarankiškam užimtumui remti gali būti skiriama su Užimtumo tarnybos konsultantais sudarius individualios užimtumo veiklos planą, kuriame yra numatyta savarankiško užimtumo rėmimo priemonė, kai darbo vietą sau steigia bedarbiai iki 29 metų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu siūloma išplėsti viršutinę jauno žmogaus apibrėžimo ribą vietoje dabar galiojančio 29 metų amžiaus cenzo iki 35. Tokiu pokyčiu siekiama atliepti gerąją Europos Sąjungos valstybių praktiką, besikeičiančias jaunų asmenų gyvenimo tendencijas ir išplėsti socialinės rūpybos galimybes jauniems suaugusiesiems.

Tikimasi, kad išplėtus viršutinę jaunus asmenis apibrėžiančią amžiaus ribą iki 35 metų, šie asmenys sėkmingiau integruosis į darbo rinką, pradės savarankišką veiklą, pasinaudodami Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos programomis, aktyviau naudosis valstybės lengvatomis įsigyjant pirmąjį būstą, įsitrauks į jaunimo mainų, stažučių programas.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių priėmus šį įstatymo projektą nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas įstatymas turėtų teigiamą poveikį kriminogeninei situacijai, kadangi sudarytų galimybes didesnei daliai žmonių, esančių socialinės rizikos grupėse, pasinaudoti jauniems asmenims skirtomis užimtumo programomis ir sumažinti nusikalstamo elgesio rizikas.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimtas įstatymo projektas turėtų teigiamą poveikį verslo plėtrai, nes sudarytų galimybes didesnei daliai žmonių įsitraukti į Užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos programas, skirtas jauniems žmonėms, pradedantiems verslą.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Įstatymą inkorporuojant į teisinę sistemą, kitų įstatymų priimti, keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

[Įveskite čia]

Įstatymo projektai parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras iki 2023 m. kovo 1 d. turėtų priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymo įgyvendinimui nereikės papildomų valstybės biudžeto lėšų.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Rengiant įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną „Eurovoc“, yra „jaunas žmogus“, „jaunimo politika“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia

Seimo narys

Andrius Bagdonas